

VĒSKS APLE LĒNUS

**DAUG RONKRAŠTIU, KATRŪS
OŽRAŠYTYE MŪSA KRAŠTA SENŪ
ŽMIONIŪ ATSEMENĀMA APLE
ZEMAITIU DARBUS, BUTTI, ŠVĒNTES,
PAPRUOTIUS, SAUGUOMA
KRETINGUOS MOZIEJOU. DAUG
ANŪ ČE YR PALEKES MOZIEJAUS
BOVĒS DĒREKTUORIOS
MICKEVIČIOS JUOZOS.
DIEKA VUOJEM MOZIEJAUS
DABARTĒNEMS DARBUOTOJEMS,
KATRĒI LEIDA REDAKCĒJEE SO TAAŠ
RONKRASTEESES SOSEPAZINTĒ.
DALELĒ TŪ PASAKUOJEMU
PARUOŠIEM SPAUDAA.**

KURŠĒ NEŠĒMS

1920 metais lēnus mynė Kuliū valsčiaus Luknieno suoduo pas 17 hektarų ūkininką Rupši Egnaca. Talkuo bovau ir aš, tumet dar Salytę Marta. Dėrba 9 braukiejee. Lēnaménē bova vėino arklio soka. Arkli varė pėménokas, katos bova atsisiedės pri pat arklioudėguos. Lēnaménē soka jaujuo. Dontys rats aukštaa soka šeštarnė, vo ta — lēnaménē. Talka dėrba vėsa nakti. Pryš aušra kaima vaikee padérba kurši — šiaudėnė vyra čiučela. Apvélka anaa stuoras kelnės, palita, sujousé pakulinio pončio, kuojés apmuovė aulénées medpadees, unt galvuos uždiejé medéné kauké: kumpa nuosés, akys, lūpas, ausys, onglim nuleptas, oustaa, barzda, sakaas prilipdyta, plaukaa lénēnee, ont pakaušé — jouduos medžeguos skrybelie. Kurši ymeté per mažuosis dorelēs pri peludēs unt mona kopras. Iš karta jaujuo paségérda jouks: "Va, Martas kavalierios!"

Jaujuo bovė vyraa tujaus pradiejé kuršē nešiejeus gintéis. Kéik ginies, kék neginies, bet nesugava ir nesuzénuojé, kas iš anū kurši ymeté. Tumet kurši pameté jaujuo. Už keliū dinin kurši myniejee sodraské.

Lēnus toukart pas ūkininkus tris paras mynė. Vu tas kuršis bova tuoks špuosos, pasijoukéms iš talkininku. Vaikee tonkee lēnus mindamé liuob sakyté: "Eisem kurši neštē".

**Papasakuojé JANUŠIENĖ
MARTA iš Kuliū valsčiaus Repšaitiū
kalma 1976 metu kuova 13 dėina.**

İŞBINKIAVĒMS

Lēnus mynė nakym. Daug vėsuokiausiu špuosos per tas talkas liuob pridarytē. Išbinkiavēms liuob bûté dédliausis žmuogaus pažeménēms. Kaap tou daré? Pagriebs berna ar mergé kelé vyraa (vėiné už kuoju, kételé per petius ir užpakali) ir padaužys i lēnū ménama binki, katramē bova lēnū mynieju mintovaa. Tas liuob teestéis kuokės pénkės ménotos. Binkioujėmas liuob mieginté ištrukté iš mynieju ronku, šauké, steniejé, vu binkiotuojee dėrba sava darba ir sotarténaa šauké "ural!". Kételé talkinikaa veiziejos, joukies ir šauké, ka daa daugiau binkiotu.

**Papasakuojé DIRMEIKIS
ANTĀNS iš Plateliū apylinkés 1971
metu gegožes 16 dėina.**

LĒNŪ PARUOŠĒMS DRUOBIEMS AUSTÉ

Genus lēnus, nu mintovu išbrauktus, dar liuob perbraukté so mintovaas arba brauktové. Per reta (retaas dontim) iekeli lēnus liuob iššokouté, pu tuo sosoktē i gryžolés ir padieté kelems metams unt truobuos ar klietēs, ka lēnaa iššestuvietom, pasédarytom smolké plaukelee. Tumet pérmo per retas, vo paskiau per tonkés iekelēs liuob lēnus iššokouté. Pu tuo tuokius lēnus liuob iššokouté so šerénio šokujemo šepetio, supinté i pynelés, išvirinté vundénie, išdžiovinté. Tumet idies i švari grūstuv, katramē liuob spērgéné krioštē, ir so bakmalio geraa pamoš. Pu tuo išims iš grūstovés, ištēmps, ir per smulki iekeli ar so galvuos šokujemo šepetio iššokous ir studies talkuom. Jou geriau liuob iššokous, jou pluonesné druobē liuob išaus ir jou spindontiesnis audekla raštā liuob buté.

Tuokés druobēs liuob austé puonams, konégams, bajuorams ir puoniuos kraitou.

**Papasakuojé P. BRAZDEIKIENĖ ir O.
MICKEVIČIENĖ iš Žemaitliu Kalvarėjés 1956
metu spalé 19 dėina.**

Ožrašé J. MICKEVIČIOS.

Kretinguose tautuodailininkas, dėdlesis šaukštū meistros ŽYMANTS BRUONISLUOVAS.
ALEKNAVIČIAUS BERNARDA puortégrapéjé

TURINYS

1 psl. "Žemaitliu žemė" — "A mon sakaa?" teesinys.

2-3 psl. KASPARAVIČIOS STASYS. Perduokem ugni, vuo ne per lénus.

4-5 psl. ŽELVYTĖ DANGUOLĖ, VYŠNIAUSKS JUOZOS. Gryžt vaakaai i savą gimténē.

6 psl. KUCKAILIENĖ GENUOVAITĖ. Papélė ir 1963 metu sokėlėms.

7 psl. SALATKIENĖ ALINA. Apionkykét Žemaitėjé.

8 psl. BUDRIECKIS VAIDS. Biržeskaa Vacluovou - 110.

9 psl. ELEKŠIS JUOZOS. Pamin-klos Biržiškuoms Vėlkšnlüs.

10 psl. G. VASILIAUSKAITĖ. Pérmasis Lietuvos jūru kapituons L. Stulpens.

11-12 psl. PUOCVEIČIENĖ LAIMA. Pečkauskaitė Marijė (Šatrėjės Ragana) Žédékūs.

13 psl. S. TAMAŠEVICIOS. Palonguos "Gintéis" alka.

14 psl. Medininku (Varniū) vyskopaa.

15-16 psl. KANARSKAS JULIOS. Kretinguos pélēs.

17 psl. RAVICKIENĖ ELEUONUORA. Mérés miests.

18 psl. ŠVEREBS PUOVĒLS. Mažeikiu gamtuos paminklaa.

19-20 psl. KANARSKAS JULIOS. Istuoriks ir tautuosakininks.

21-24 psl. ANDRIUSEVIČIOS JUONS. Pri Šatrėjės.

25-26 psl. MUKIENĖ DANUTĖ. Medé ir gruožé vergs.

27 psl. BAGDUONS APUOLINARS. Puoezéjé.

28 psl. BORUSEVIČIŪTĖ-ŠIDLIAUSKIENĖ ELĒNA. "Neišsižadu — neišsižadiesiu".

29 psl. BAUŽIENĖ BERNADE-TA. Palonguo.

30 psl. Polkluors. "Mieguva".

31 psl. Skomb dainės Žemaitėjés šerdie. Loukés etnuograpénis ansamblis.

32 psl. Buoču išmintėlis skrynelė.